

Стар Редакције и Админ.
Космајска ул. бр. 22.

Огласи се дају у Админ.
Цена утврђена.

Неплаћена се писма не при-
мају. — Рукописи се не
враћају.

Писма, рукописе, новац и
све остало што се односи
на лист, слаш власништву
листа.

Адреса за телеграме:
„СТРАЖА“ — БЕОГРАД.

Претплата за Србију
на пошти:
на годину . . . . . Дин. 12.—
„ шест месеци . . . . . 5.—
„ три месеца . . . . . 3.—
„ један месец . . . . . 1.—

Претплата за иностранство
на пошти:
на годину . . . . . Дин. 30.—
„ шест месеци . . . . . 15.—
„ три месеца 7.5

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВН Г МИШЉЕЊ

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Излази сваки дан у 6 ч. пре подне.

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Силе Тројног Споразума и Србија

НИШ, 3 јуна. — Један наш угледни политичар, члан владине странке и бивши министар имао је подужи разговор са једним диплома-
том из Сила из Споразума. Разговор се водио око питања о компензацијама, које се имају дати Бугарској, а које засепају у наше интересе. Том
приликом дипломата му је ово изјавио:

Силе Споразума високо цене велике заслуге Србијине, стечене у овом историјском рату. И због тога
Силе никада неће моћи да дозволе да се интереси Србије крње, нити ће у томе смислу доносити ма какве од-
луке. На Србију, после сјајних подвига њезине војске, неће нико ни покушавати да утиче да учини ма какве те-
риторијалне уступке Бугарској или којој другој држави, јер то би био страховит удар за један народ, који се већ
четири године бори за своје тековине!

ЈОВАНОВИЋ

ЈОВАН БАЊАНИН:

Јужни Словени у Аустро-Угарској и рат

Из таквих прилика кренули су људи, позвани под оружје, у касарне, и онда на бојиште. Ту су нашли исто стање Људи, на које се сумњало, средили су врло често провокаторе, која су хтели да им узмаме какву изјаву. Ако су такви људи покушали да на само проговоре између себе по којој реч, одмах се нашао неко ко је пазио на њих. Вечна претња с ратним судом окружавала је војску. А да страха не буде потпуна, проносио се глас да ће сваком, ко би се на бојишту ма чиме огрешио о државу, страдати поред њега и породица. Треба ли посебно спомињати, да би онда још јаче били стегнути окови целом вароду. Јасно је, да у тако страшним односима није било могуће дело, где би успех ма колико одговарао величини жртве. И таким људима, колико год су патили душевно, није остајало друго него да пасивно и апатично иду с војском.

У настојању да Србе у монархији што јаче стегне по служила је аустројској државној политици ванредно добро сатанском умешношћу вођена акција на раздраживању Хрвата против Срба. То је за њу било од неоцењене вредности не само у политичком погледу, него и за вођење рата, јер су готово у свима пуковима, где их има, Срби војници помешани с Хрватима, па они, раздражени против српском харангом, могу добро да послуже као контрола Србима. И у томе се доста успело, особито код необавештене масе. Око имена надвојводе Фрање Фердинанда обавила се читава легенда, која је требала да Хрватима покаже шта су у њему изгубили. Он је хтео да ослободи Хрватску, да од ње створи правој државу у монархији. Ништа није сметало, што

се Мађарима у исти час причало, како је надвојвода био њихов велики пријатељ, и како није имао никаквих намера против њихове власти. Две странке које су се већ давно ставиле у туђинску службу, правашка фракција под водством политичких наследника изваног д ра Јосафа Франка и сељачка странка под водством злогласне браће Редића, умеле су да под маском хрватског патриотизма пламеним речима проповедају, како су Срби разорили све наде Хрвата. У томе су их издашно подупирале државне власти, а поред њих и келтички римокатолички кругови, који су у убијеном војвођи гледали своју глану узданицу. Сталним демонстрацијама изазивано је гештчки одушљење за рат, а систематски расиривана мржња против Срба Фрања Фердинанду тада је ауреола мученика за хрватску народну ствар Хрватима је писано и говорено, као да је Србија управо непријатељ Хрватске, а не монархије, и као да је ово рат Хрвата против Срба.

„Савремена Пишња“
— Свршиће се. —

Епиграм

Крвава „сонета“ —

Немачко је варварство
Поизнато у свету,
И ја бих му спевао
Крваву „сонету“ —

Ал' ми песму сменио
Протест ратоборни:
Више од ње говори
Споразум — четворни;

О варварству кајзерском,
Сваком делу зврском
У ратноме свету:
Са акцијом и праском,
Румунија с Бугарском,
Свршиће сонету!

М. Расниски.

Сарајевски атентат

из пера Максимилијана Хардена

Па ни онај „највећи бол у души“ који се тако често у штампи с патосом понавља по мигу „нашег брзог и сигурног извештача“ не могу ме поправити, не могу да ме покрену на плач ни на сажалење.

Али, не треба заборавити, да по њошковима и забаченим крајевима где живе мали, сиротиња има хиљадама људи који су заслужни да живе који су племенити па ипак они се налазе у највећој бедности, невољи и јауку, а умиру врло често тако нечујно, као да их је природа огласила за басторчад овог шареног свега.

Међутим, овај надвојводски пар живео је у највећем сјају, имао све што је хтео, уживао је у највећој сласти данашњег друштвеног живота, не старајући се при том ни за своју главу ни за невоље народа, зашта је он одговоран. Па ве само то већ је својим поступцима, изазивао његов и мржњу народа, који му је требао да буде веран, он је овим последњим својим поступком кушао стрљења огорченог народа, који је са свих страна био притешњен.

Овог лета, неће се само решити судбина Хабсбурговаца. Не требамо се заверавати Епиловима и Некроловима, не требамо пуњити уши са нервозним кукањем и јауком сентименталних жезла. Наша, човечанска дужност састоји се у томе да се правберемо и да без бојазни размислимо и у познамо се са околном у којој је он живео, каквим је појмовима раније располагао, какве су му идеје биле и најзад треба добро промислити, шта ће сад бити после његове смрти?

Са там чињеницама треба оперисати, расуђивати и нишкити. И кад се тако расуђујете неће се, уверен сам никад у-

чинити на жао, на једној ни другој страни.

Још одавно питао сам свакога онг, који је ма у колико дошао у додир са надвојводом да ми ма шта каже о бићу овог важног човека. Нико ми није ништа могао рећи позитивно. Никад се није чуо одговор, као што се сад чује из уста свих невзаних: „Срећу Аустро-Угарске и самопоздање наше Монархије обавили су још одавно црни облаци.“ Напротив увек сам слушао речи: „Паметан је он.“

Да ли је био Фрања Фердинанд каква продуктивна снага? Стварно омрзну са италијанским народом, Србима, Русима чак и у Албанији је бацао отровне канџе, и онда није никакво чудно што је тако трагично завршио.

Ми овоме Харденовом излагању, немамо баш ништа ни да додамо ни да одуземо. Акцентирамо ово његово мишљење изнето у „Цукувфу.“ Нека се зна и то у Аустрији, да њихов човек осуђује њих, Немачку и самога престолонаследника за атентат у Сарајеву.

Црна Гора и Албанија

— Арбанаси опљачкали један црногорски брод —

ЦЕТИЊЕ, 2 јуна
Један брод натоварен намирницама за војску и становништво Црне Горе, задржали су јуче у реци Бојави наоружани арбанаси и одвели га на албанску обалу, где су га опљачкали, што им није први пут. Арбанаси су један део намирница опљачкали, а други део бацили у воду.

Црногорско јавно мњење раздражено је због овога и захтева од владе да предузме енергичне мере, да заштити

права земље. У својој данашњој ноту црногорска влада је саопштила овај случај представницима савезничких сила.

После избора

— Још нема дефинитивног резултата —

АТИНА, 2. јуна
У шеснаест области свуда су изабране присталице Венизелосове, у шест области изабрана је већина Венизелосових присталица, у три области противници су у већини. Владина партија добила је велику већину у Македонији.

Од 316 посланика 193 су присталице Венизелосове, 100 владиноваца, раласта, теотокриста, независнака. Вероватно је да ће се горњи бројеви изменити кад се буду дефинитивно сазнали резултати у Македонији.

Војне припреме

— Министар који код краља —

СОФИЈА, 3. јуна
Министар војни, генерал Фачив био је примљен код краља, код кога се задржао дуго. Сазнаје се, да је министар војни поднео краљу извештај о стању у коме се налази бугарска војска. Овоме се придаје велика важност и очекује се важни догађаји.

Немачка и Америка

— Пред прекидом дипломатских односа. —

БУКУРЕШТ, 3. јуна.
Према држању штампе у Немачкој, која пише веома огорчено против ноте амерачке владе, очекује се сваког часа прекид дипломатских односа између Немачке и Америке. Канцелар Бетман Холверг дуго је конференсао са послаником амерачким У круговима блиским посланику говори се, да изјава коју је дао канцелар није ни мало задовољила посланика.

Дуж руског фронта

Жа Вандави

ПЕТРОГРАД, 1. јуна. — Са општење главног генералштаба: На реци Вандави одбили смо непријатеља 31. маја, начевши му велике губитке за време његових поновљених напада да пређе реку с великим снагама код места Љауков. Тако исто задржали смо офанзиву непријатељевих елемената који су прешли Вандаву наже од реке помеаутог места. Борба око заузимања поточјаја близу Шавли наставља се са променљивим успехом. Варош Шавли бомбардована је из тешке артилерије.

Око Пшасниша

На фронту Немец-Нарев, као и на левој обали Висле, непријатељ није развио започете напде. Енергичним противнападима северно од Пшасниша наша пешадија докопала се 31. маја готово свих истакнутих опкопа, које нам је непријатељ уочи тог дана отео.

Крваве борбе у Галицији

У Галицији 31. маја развила се упорна борба на целокупном фронту, од Тискавице на Сану ка Мосциску. Непријатељ је извео напад у густим колонама на фронту реке Лубачевке, коју је успео да пређе на њеном доњем току, као и између Лубачевке и Вишне, где је заузео село Туцају. На Дњестру непријатељ је упорно нападао ноћу између 30 и 31. маја, али без икаквог резултата. Сутра дан нападао је наш мостобран близу села Нижнова, на левој обали Дњестра. На фронту Рожава—Залешчики 30. маја извршили смо изванредно смео противнапад, у коме су неколико чета тиролских стрелаца и 20. батаљон ловаца готово потпуно исечени и растерани. Сутра дан у истом пределу једно одељење последње одбране, потпомогнуто другим јединицама, предузело је противнапад и заробило 400 војника и 8 официра.

За рат

— Америка је спремна за рат —

Један угледни амерички политичар, који се у специјалној мисији налази у Лондону најавио је једном сараднику „Дејли Графика“, да је у Америци огорчење против Немаца достигло врхунац тако да се сваког часа може очекивати вест о прекиду односа и објави рата. У свима сјед америчким варошима приређују се матинзи на којима се најоштрије осуђује немачко гусарско ратовање. На свима зборовима се доноси резолуција, да се уђе у акцију.

У енглеским војним круговима се рачуна да је Америка у стању за две недеље да

мобиличи 2 000 000 људи. Иначе целокупна убојва снага Америке рачуна се на 5 милијуна душа. У случају уласка Америке у акцију, Америка би послала у Дарданеле армију од 200 000 душа.

Наши пријатељи

— Одпазак енглеске саопштенок мисије —

НИШ, 3. јуна. Пошто су провели одређено време у нашој земљи, г. пуковник др Хунгер и енглески војни лекари, чији је он шеф, враћајући се у своју отаџбину. За време њиховог бављења у нашој средини они су разишли највећу делатност и с успехом радили на неговању болесника и рањеника и сузбијању епидемије. При одласку из Србије пуковник

Хунгер је послао у име својих другова и своје следећи телеграм.

Г. Н. Паићу, председнику Мин. Савета

Ваше Превасходство,

У тренутку, када напуштам вашу лепу земљу, жеља ми је да вам изјавим своју најдубљу захвалност на куртоазии и предисретљивости указаној официрима краљевског лекарског кора за време њиховог бављења овде. Наше захвално признање свима српским официрима и властима на многим доказима добротe и љубавности, које су нам указале и наше најтоплије жеље за будуће благодатање и напредак храброг и патриотског српског народа.

Пуковник Хунгер
шеф британске војне санит. мисије

Уз свесрдну захвалност, желимо нашим цењеним пријатељима срећан пут у њихову отаџбину.

Жа Кавказу

Петроград, 1. јуна
Саопштење генералштаба кавкаске војске од 31. маја.
У правцу Олги канонада и пушкарање. Руси су заузели село Јсрп на југоисточној обали језера Вана.

Шта ће бити?

— Једно ново пророчанство —
(Од нашег сталног дописника)

НИШ, 1. јуна.

Знајући да, не само мене, већ све нас Београђане интересује када ћемо се стално вратити у наш лепо Београд, а то разуме се зависи од тога, када Аустријанци буду што даље од Саве и Дунава; — отишао сам пре два дана код једног свог старог пријатеља, за кога сам знао да гледа у плећку, и чија су се пророчанства већином до сад испуњала.

Немојте мислити да сам сујеверан. Не, Боже сачувај. Из чисте радозналости отишао сам његовој кући. Знао сам да черадо говори о пророчанствима и да се само кад је нарочито расположен случајно одаје, те сам говорио предходно о свему и свачему, док му нисам подвалио и скренуо разговор на оно, чиме сам хтео да задовољим моју радозналост. Из првих мојих речи видео је шта хоћу, па ме прекиде:

— Знам где циљаш, тим твојим речима. Х.ћеш ли гледа у плећку?
— Данас, сам и поред све ове монотоније и досаде мало више расположен. Пре неколико дана гледао сам у плећку. Многе ствари сам видео, али пошто знаш да не волим и нећу да говорим немој ми да ме питаш. Поред све-

га тога видео сам знак за стални повратак у Београд. Ја ти дајем реч, да ћемо се ми сви до 15 јула, стално вратити у Београд. А наша ће војска бити пред Пештом!

Обрадован овим речима, опростих се са њим.

Веролоуб.

Дневне вести

Дипломатске вести

Г. г. Страндман, секретар руског посланства и г. Поточњак били су јуче у посети код г. Пашића.

Одбор Книгиње Љубице

Одбор Книгиње Љубице одржаће 5 ов. м. седницу на којој ће се решавати дан кад ће се одржати концерт.

Леди Мириел

Леди Мириел, чланица Енглеског Комитета за помоћ Србији, која је у Србију похитала са Мисијом Леди Вимброн да и сама што привреди, обишла је нове крајеве. На свом путу испитивала је стање у народу о коме ће у најскоријем времену поднети рапорт свом комитету тражећи потребну помоћ.

Новиц за војску

Глав. Држ. Рачуноводство Мин. Фанансија послало је новац Глав. Интендантури на име плата за месец јуни.

Енглези за Србе

Енглески Балкански комитет послао је преко нашег министарства спољних послова 150 хиљада данара да се разда сиротињи по свима округима.

Државни Одбор у Солуну

Г. г. В. л. Вулковић и Драже Павловић чланова Државног Одбора за сузбијање заразе отпутовали су службеним послом у Солун.

Вратио се из испенцје

Г. Љуба Јовановић менистар унутрашњих дела, који је био у Крагујевцу у инспекцији враћајући се за Ниш посетио је Њ. В. Краља у Тополи.

Наша национална област у Сједињеној Угарској

У субот. ом броју донешмо карту на којој је графички представљена наша национална област у Угарској. Ова је карта данас у толико интереситнија, што се око извесног дела те наше области појавио спор са Румунијом.

Рад анкетног одбора

После двонедељног одмора, јуче је анкетни одбор одржао своју седницу, на којој је дежурни члан г. Чета Костић поднео све предмете, која су стигли за ово време док одбор није радио.

Потреба за ледом

Велика потреба за ледом у целој Србији задовољиће се, јер ће се у Њупријској фабрици шећера производити свакога дана по пет вагона леда, и овај ће се лед одмах транспортовати за болнице у Србији и приватна лица која се буду пријавила.

Племенити дар

Г. Живојин Паић и Ј. Војновић гвождар-трговци приложили су за добровољце: 20 динара за сиротињу 50 дана, за лекарску сирочицу 50 динара. Хвала дародавцима.

Касапска уредба

Управа Вароши Београда издала је правила по којима се имају управљати све месарске радње у погледу одржавања чистоће.

Све касапске радње морају имати бело платно којим ће бити покривене намјернице које се продају.

Прописана је и строга казна, ко се не буде придржавао ове наредбе.

За Црвени Крст

Малутин Недећ, генералштабни мајор у место 40 тодневном помена сестри Касији Милетић 50 динара. Ј. Војновић и Н. Пајић, трговци; добровољни прилог 100 динара. Г. А. и В. Грговићко 100 динара. Подбор Црв. Крста за кварт. врачарски 1000 динара. Станамар Васић, арт. мајор у спомен брату Сретену Васићу 100 динара.

Вл. Н. Зоранов:

Лили

ад В. В. Н.

Док су се дуги коњи беле паучине купали у раскоши позног априлског суваца, у зраку розном и млаком, и док је шум немирне предвечери по равном банатском шору расипао марис развијених лила јоргована — нежна, бела Лили, скривена под велом од црнога крепа, враћала се са погребом своје лепе маме.

Лили није плакала. О, не. Њене тавне очи, очи савршених али њој непознатих израза, бескрајно дубоке, у век сањиве, нису разумеле бол једне недовршене душе: оне нису сузиле, оне су биле мртве. А кад је гата — човек који за њу беше недопуштена тајна — у мирном и неосветљеном салону клеко пред фотељом на којој је она

седела, узео њеву малу руку, руку белу и нежну као сомот каравфаловог цвета и љубио узан златан прстен са крупним бистро плавим смарагдом — Лили је ћутала и слушајући јенај једног пуног гласа, она се бојала.

Лили није била дете: њена су прса била потпуна; али она није била ни девојка: Лили је имала непуних четрнаест година; па ипак она је могла да буде у исти мах и једно и друго.

Дани су пролазили, многи дани, после прве празне, земрле ноћи, а Лили се још увек питала, кад би јој тата донео рано ујутру велики букет мокрых снежних ружа: зашто је мама умрла, кад је она била тако лепа, најлепша? Лили се сећала да је тата и мами доносио ружа, исте такве, беле, полуразвијене и чим би се удалио од кревета, мама би их припијала на груди и

плакала над њима. А зашто? То Лили није знала. Она се бојала да сазна: можда би их овда и она припијала на груди и плакала над њима. Зато је и мрзела руже. Јадна Лили.

***

Бела ноћ, ноћ последњег августа, непокретна али будна, заборављена али раскошна, ноћ страха и снова: савршена ноћ. У каменој оградни гвозден гелендер, по њему попало светлосно иње. Вакока, давно некошена трава као бледо море; по мору расурене барке, црне, деформисане, без покрета, без шума: то су сенке дрвета, у њиховом лишћу замро је ваздух. Улаз једва приметно итворен. Шљунком посута стаза одводи луком у црну зимзелену, иза зимзелени бела зграда, по њој расуте разноврне црне ките иглачастог лишћа; око зграде узан оквир каменом

патосног земљишта; у међупростору два камена пробио се коров. Луксузан степеник у полукругу, над њим простран трем: трем покривен разнобојним стаклом.

По степеннику прикрадају се две немирне сенке; после сваког корака чује се звонки бат, онда опрезан покрет: једно је човек у дугом огртачу, друго жена у црном костиму. Њихова су лица бледа, као да им је ова хладна, ноћна светлост испила сву крв. И док је човек неодлучно обротао кључ у месингом прозору и дугине боје са стаклене настрешнице превајале се по његовом огртачу — жени се чинило да са крајњег левог прозора на горњем спрату нечија глава крадом извирује. И онда се чуо један потмуо, намерно пригушен прасак и њих двоје је нестало.

У бледој соби са јасним сенкама, седела је на авици

свога кревета девојка пријатне, овалне фигуре, у краткој необично танкој кошуљи, са косом сплетеном у једну пуну ватуцу и опуштеном преко левог рамена низ полуогољену прса. Девојка је слушала из побочне собе прикривене дијалоге мушког и женског гласа. И пре но што би уздахнула кратким удахом, уздахом истинског страха, и са њим немирним рукама додиривала обрине расхлађеног тела — њој се чинило да је у снау.

Глас човека беше јој познат, давно познат, она га је се сад гнушала; а глас жене — њега није разумела, али је он опомињао освете. И у колико је више осећала стварност онога што се догађало, у толико ју је више мучило нешто непојамно, до сада страшно, да се сети онога, њој иначе јако познатог, које је требало да има везе са овим

„Јуначка дела“

Тако се зове књижица коју је издала коњичка дивизија у којој су у врло лепом и лако стилом разложена јуначка дела, те епизоде из садашњег рата, војника, официра и подфицира из коњичке дивизије.

Препоручујемо сву књижицу нашим читаоцима

Радош

Пише ми један читалац из Ниша: — „На концерту, који је приредио г. Поморни у корист фонда породице умрлих и погинулих официра, могли се Нишлије на прсте избројати.

Кад сам јуче запитао једног нишлиског г. газдаша, што није дошао да слуша лепо свирање које још у свом животу није слушао, он ми одговори:

— А одкуда да нисам слушао свирање! Стајао сам на улици па слушао. Ки велим што да ви давам толке паре, кад си може и овак! —

Аргус.

КРОЗ НИШ

— Полиција и криминалитет. — Г. Васе Лазаревић. Пошта и телеграф. Отварање кафана. — Ажур — Концерат — Позориште —

(Од нашег сталног дописника)

НИШ, 1 јуна.

Прошли пут сам вам писао о овдашњој полицији, а данас опет морам, да се вратим на исту ствар. Ма да је овдашња полиција снабдевена са велим брзим полицеског особља но београдска, безбедност је у толико мања. Нема дана а да се у сред Ниша не деси нека мања или већа крађа па чак и обијање дућана у главним улицама. Чинимо полицију пажљивом и желимо да поведе мало више рачуна о безбедности грађана и њихове имаовине.

Г. Васе Лазаревић секретар Мин. Унутр. Дела и шеф кривичног одељења стекао је својим савесним радом симпатије свију Нишлија а нарочито Београђана, свих старих пријатеља и познаника. Више сам пута био сведок, да људи или жене, када су имали што да реше, говорили: „Идемо код г. Васе“

Г. Лазаревић, с правом може себи да поласка да је својим савесним радом стекао глас правичног и одличног чиновника.

Нишка кошта од пре кратког времена отпочела је, у колико је могуће, да одговара својим дужностима. На прво место заслуга за то припада управнику поште и телеграфа, г. Николи Поповићу, који дано-ноћно бли над подруч-

што је слутила да разуме. И кад су њену будну мајку о влажиле сузе са полуразвијених белах ружа, сузе њене маме — да ли верујете да се преварива, када је скочила са столице и викнула: зликовци? — Не.

Лили је пришла двокрилним вратима и онда их нагло отворила. У спаваћој соби заматљена бордо светлост са луксузног лампиона распала се над двема размештеним постељама; постеље су биле розне, као да је розни, јако прозрачав нео био пребачен преко њих. Два полунага тела, тела једног човека и једне жене разјарена у злоупотребу њеној страсти, уочена у страшном извешају — лежала су на једној постељи.

Лили је клекала испред отворених врата, низ њено бело лице се скотрљала само једва једна суза: она је мо-

ним му службеницима. О телеграфу је сада немогуће ма шта говорити, јер је сада оптерећен војним телеграмима. Истина је да би се требало да поведе мало више рачуна о новинарским, и о телеграмима пресбиром.

Наредба државног одбора за сузбијање заразе о дозволи да локали могу бити отворени цео дан отпочела је да важи. Сада су сви локали отворени преко целог дана.

Ажија на злато почела је опет нагло да скаче. Наполеон у Нишу не можете добити испод 27.40 динара. Ко то тиже ажију не знам!

Г. Поморни, окружен успехом последњих два концерта, а и савезом неколико пријатеља, носи се мишљу да у што краћем року приреди још један концерт, у чијем би програмју били заступљени сви савезнички композитори. Мишљења смо да би и у тај програм требало унети дивну Чајковску у вртиру „1812 год“, која је на последња два концерта код целокупне публике лепо примљена.

Радови на склапању позорице у великој летњој сали хотел „Европе“ завршују се. Наш академски сликар г. Малиша Глишић израдио све нове кулисе и завесе. Како изгледа прва представа ће бити сугра или најдаље преко сутра

Homnus Masque.

ИЗ РОВА

Српски војник је хришћанин а не разбојник —

Бак-наредник Чедомир Лукић из Завлаке, среза Рађевског, округа Подринског беше у патроли предводници, пред пуком који је вршио гоњење после борбе код села Степојевца. Среће је добре био јер је брзо послао у ескадрон око 40 Аустријанаца, које је са још три друга заробио. Идући даље Чедомир угледа у једном шљиваку пред собом аустријског официра са још неколико војника. Чедомир са војницима појури на коњу сфидиру и повика: „Предајте се!“ Аустријски официр трже револвер, напери на Чедомира и тао... тај једно за другим шест метака. Но Чедомир беше добре среће јер му само један метак окрзну врат коњу зауставив се у предњем укашу. У том већ беше догалописао до официра, управа на њега свој карабин и понови: „Предај се.“ Официр баци револвер и предаде се. Чим га је заробио, Чедомир заборави да му је тај исти официр хтео пре неколико минута одузети живот сјаха и рукова се са официром и поразговара мало са њим и упути га у ескадрон са његовим војницима, који му и даље осташе пратиоци али као заробљеници.

лила за опроштај свога тату и сестру своје лепе маме...

У многој кристалној зори у једном белом банатском гробљу над гробом једне и стинске жене плакао је једно заборављено девојче припијајући на груди велики букет белах, полуразвијених ружа.

у Београду 30. маја 1915 г.

Ратка пошта

Г. Стојан Новаковић лекар, моли се да јави одмах своју адресу Драгољубу Петровићу, ђаку-нареднику — Београд, Београдска ул. 42.

Два ученика

Штампарии Драг. Грегорића потребна су два ученика

Француско-немачки рат

Огромни немачки губитци

ПАРИЗ, 2 јуна. — Званични коминике од 1 јуна: Белијске трупе су прешле на источну обалу Изера, источно од диксмитског железничког моста, и порушиле су једну караулу на уласку у диксмитска залива.

Око фабрике шећера

ПАРИЗ, 2 јуна. — 31 маја Французи су напали на гробен северно од фабрике шећера и утврдили се на њему. Пред вече је изведено наше немачких акција у Сушеу и Французи су освојили један ров источно од Лорета. При једној од тих акција Французи су изгубили један део освојених ровова, које су по подне били освојени, северно од фабрике шећера у Сушеу. Французи су извршили напад југо источно од Хебитерна на немачке розове у близини пута из Сер у Маји и освојили су у једном налету три рата непријатељских ровова, задобивши заробљеника који су припадали разним пуковима. Заробљеници су изјавили да су Французи у току последњих борби нинели Немцима огромне губитке. 31 маја Немци су покушали један противнапад, који је био одмах задржан. Француска артиљерија својом ватром произвела је јаке експлозије у многим непријатељским шанчевима. Експлозија је проузроковала пожар и изазвала панику. Немци су покушали да претму шањчеве јужно од Кеневијера, али су били одбијени и, гоћећи их, Французи су напредовали.

Турска и Бугарска

— Мидија — Енос —

СОФИЈА, 3 јуна.

У политичким круговима, кружи сензациона вест, да је између Софије и Цариграда постигнут споразум о територијалним концезацијама Бугарској од стране Турске, а по цену њезиног неутралитета. По томе споразуму Турка уступа Бугарској територију, која почиње од једног приморског места између Мидије и Инијаде, и иде за 8 километара јужно од Лезенград и простире се на запад до реке Туње северно за 10 километара од Једрена. Овим уступцима Бугарска добија северозападни део града Једрена са малама Серек мегдан и Илдерам, и железничку пругу и сву територију на југ до града Димотикел

Аустро-талијански рат

У Карвији

РИМ, 2 јуна. — Наша офанзива у Карвији, у зони Болае, брзо се развила. После кланца Волае заузели смо ноћу између 29 и 30 маја кланец Валентина. Та операција је била врло тешка, јер смо морали да истерујемо непријатеља ров по ров и са стене на стену.

Магбар — Јешо

Наставља се артиљеријски дуел на неколиким граничним местима, али су наши у већини случајева били у надмоћности, разоривши непријатељска утврђења. Од јуче артиљерија великог калибра бомбардује Магбар—Гето, постижући знатне резултате. Најважни део тврђаве запаљен је и експлодирала је муниција.

Дуж Соће

Дуж Соће наше трупе сада утврђују положаје које су последњих дана зазеле на левој обали. Тешка хаубичка артиљерија, после пролома насипа на каналу Тржића (Монфалковне) успела је да пресече железничку пругу Горница - Тржић, у околини железничке станице Заграда. На више тачака алпijske границе непријатељ је неколико пута покушавао моћним акцијама да спречи напредовање наших офанзивних операција, нападајући на неке положаје које смо освојили, али је свуда одбијен. Тако у области Тонале, потпомогнут ватром са својих утврђења, непријатељ је извршио неколико напада против тоналског села, против Ђима-Кадина, против Монтепуола у долини Ђудикарије, на Монтепуо у области Мизурије, у кланцу Сејзи, источно од Ларалбе. Снажнији су била напади које је непријатељ предузимао уз помоћ ракетни и рефлектора у Балгранде и Фрајкоферу, одакле је потпуно потиснут.

ПОД ЖИЧОМ

Привредни продукти. — Свете мртве. — Важиња надлжних.

Ма да је мај месец скоро цео био веома кишан, ипак се може рећи да су привредни продукти релативно добри; разуме се где није било водоплава. Како изгледа шљива ће у овој околини и ове године привреднику дати добар принос.

Пре неколико дана је у Краљеву умро Светозар Рисгић, трговац и рез. капетан XII пука III позива. Покојник је уживао леп глас као грађанин, а као официр није уступао на активним официрима.

Међу многобројне жртве што их је варош Краљево дало за отаџбину у минулим ратовима; пао је у последњим борбама и млади угледни занатлија Влајко Радовановић — Бокоња на Бабљаку у Босни. Ласа му српска земља коју је патриотски љубио.

Збиља, сваки дан читамо у листовима о некаквим баснословним прилозима, који се са разних страна шаљу ратничкој сиротињи. Пре неки дан прочитасмо да су само француска деца послала неколико стотина хиљада динара.

Нас буни, где је тај новац? У унутрашњости сва сиротиња ратничка пада на терет својих општина.

„Јегер“

Поседње вести

Спец. извештај

ПИТАЊЕ ЦАРИГРАДА

БУКУРЕШТ, 3 јуна

Румунија пре ступања у акцију тражи да се реши питање о Цариграду.

У Дардавелима

СОЛУН, 3 јуна

Сивезници у Дардавелима напредују.

Зржање бугарске

Одговор Бугарске Владе СОФИЈА, 2 јуна

Јутрос је председник министарског савета Радославов, предао одговор владе на представку сила Четворног Споразум од 16 маја, односно преговора за кооперацију.

Краљ Костјанин

— Краљ се опоравља — АТИНА, 2 јуна,

Стање краљевог здравља поправља се. Рана изгледа повољно. Катар у превима попушта.

Са мора

Борба са „Бреславом“

ПЕТРОГРАД, 3 јуна

Резултат борбе између два торпилера руске ескадриле и крстарнице „Бреславе“. Непријатељски брод је озбиљно оштећен. Један руски торпилер је лако оштећен и рањено је неколико лица од његове посаде.

ЖЕНСКИ ШЕШИРИ ПО СПУШТЕНОЈ ЦЕНИ

Пошто је сезона и измаку, објављујем да ћу све врсте ЖЕНСКИХ ШЕШИРА и прџених модела продавати по спуштеној цени

ЈЕЛЕНА МИЛКИЋ — модискиња — Београд.

150, 1-3

ГОТОВА ЈЕ
НАЈЛЕПША
ДЕЧИЈА
КЊИГА

Девојчица у вуленим радун

Цена 0,60 дина.

од 156,2-5
М. ГЛИШИЋА И
У. БЛАГОЈЕВИЋА

Издавачка култура у Београду
Носте В. Илић

Књижевни оглас

Изашла је из штампе најновија слика

ПЕТАР СИЛНИ са Космаја

БУДУЋИ ЦАР ВЕЛИКЕ СРБИЈЕ, ВОЈДОВ УНУК У НАРОД. ОДЕЛУ

Шаље се сваком препродавцу најмање 25 комада, уз доплату. Цена је 0-30 п. д. са купчевим тршком око пошиљке. Работ је 30 од сто.

Тако исто изашла је из штампе књига са сликом Краља Петра и одговором Ђесару Фрањи на казнену експедицију на Србију, и са лепим песмама, витезовима српским, декламацијом, и са Србиновом молитвом, за спасење петвековних мука Србинових. Цена 0-30 п. д.

Ова два новитета треба свака и најсиромашнија кућа да има и да јој у дому буде светиња и да свом потомству остави за усмену да је само Србин јелини био у XX веку херој, витез, и сила првога реда који се није дао саломити но тући и то херојски тући милион Германа Католика.

Од чисте зарале на књизи, писац даје 10 од сто Црвеном Крсту за рањенике и болне. Шаље се на доплату најмање 25 комада.

Кроз који дан излазе дописне карте са сликом Краљевом у народном оделу у боји и црне.

БОЈА „FO“

за бојалисање косе, браде и бркова: црна, мрка и кестењава. 1 картон 5 дина. Доплатом шаљемо најмање два картона.

КРАЉ, СРПСКИ ДВОР, ФРИЗЕРИ
Браћа Г. Дивич

— БЕОГРАД —

Свежа салама

Да је ближе купцима пренета је цела партија са Кладице — код ГЛИШЕ АНДРЕЈЕВИЋА и БРАТА В. РОШ КАПИЈА, Београд. Продаја по фабричкој цени. Треба кочијаша да је писмен. Ступити може одмах.

162 3-10

ГОТОВА ЈЕ КЊИГА

ГИ ДЕ МОПАСАН

Приповетке

„МИС ХАРИЕТА“

„НАСЛЕДСТВО“

Превео са француског
ГРГУР БЕРИЋ, професор

Ове две најлепше приче Мопасанове занимаће сваког читаоца. Сам наслов прве приповетке показује од колико је она интригантна данас, док су личности у „Наследству“ узете све међу чиновницима Франц. Министар. Војног.

Цена је књизи 2. — дина.

Књижарима 30 од сто попуст.

Ко пошаље новац у напред шаљем књигу франко.

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРА
Е. АЈХШТЕТ — МЛАЂИ
БЕОГРАД

Рибарска Бања

СТАНИЦА ЂУНАС

Бањска сезона одпочела је. — Купатила раде, такође и гостионице I и II реда, које су снабдевене добром храном и пићем.

У бањи има у свако доба довољан број соба са и без намештаја на послугом, на расположење посетиоцима.

На жељезничкој станици у Ђунису има кола за превоз посетиоца до бање.

Здравствене прилике и чистоћа у бањи су одличне.

152 3-4

КАЛУПЕ ОПАНЧАРСКЕ

СВЕ ВЕЛИЧИНЕ

НАНУЛЕ

израђује

РАДИОНИЦА КАЛУПА

Фердинанда Хуберта

ЈАГОДИНА

ДО ГВОЗДЕНОГ МОСТА

160 3-5

Српско Трговачко Друштво А. Д.

Београд

Има на стоваришту у Београду већу партију плугова, жетелица, сејалица, ручних и сточних врмалца и гендопа.

Цене умерене. — Услови повољни

153-3-5 УПРАВА.

Штампарија Драг. Грегорића прима све послове по умереној цени.

АЛКАЛАЈ И РАЈКОВИЋ

НИШ—ПАРАЋИН

Добили су РАФИЈЕ I ма као и остале колониалне робе

167 Продају по умереној цени 1-3

Најпријатније провести и најлепше угостити се уз ЧИСТО и ПРИРОДНО БЕЛО и ЦРНО ВИНО хладним Вајфертовим „Експорт“ пивом, свежим невавичицима, ражњивицима и сталним укуским мезелуцима, можете само у, и пред кафаном

„ВАЉЕВО“

УЛИЦА КРАЉА АЛЕКСАНДРА БР. 20.

код чувеног

Ђоке М. Ајдуковића

491 1-3

Чича ЛАНТА КОСТИЋ

код „Арапина“

МАКЕДОНСКА УЛИЦА

преко целог дана точи се свеже пиво (чаша 0-30 хригла 0-40 дина.) велики избор природног пића нарочито македонско вино и шумадијска шљивовица и српских мезелука.

УСЛУГА БРЗА И ТАЧНА

154 3-3

Руску Црну Мас

за кожно обућу и све кожане предмете има

ФАБРИКА

Димитрија Ђорића

у Београду

и исту препоручује приватним и војним установама. Мас је у плеханим кутијама од 5 и 10 кило. Цена је 10 кило 2-50 дина. Стовариште Д. М. Ђорића — Кнежев Споменик.

151 3-10

Јављам свима мојим сродницима и пријатељима да је мој никада непрежаљени брат

Спира Вујовић

каплар хаубичке батерије

завршио свој живот на један трагичан начин 30. маја 1915 год. у 4 сата по подне у 22 год. свога живота и сахрањен у Новом Гробљу у Београду.

Овом приликом не могу пропустити а да не изјавим благодарност арт. мајору г. Влад. Мишићу, артил. капетану Ђорђу Поповићу, рез. нареднику Животи Милановићу, поднаредницима: Радомиру Обрадовићу, Владимиру Банковићу, каплару Ђиђифору Васиљевићу, коморџи Пери Ристићу и осталим друговима његовим који ми притекоше у помоћ и мог брата Спиру до вечне куће испратише.

Београд, 1. јуна 1915 год.

Брат Алек. В. Вујовић
поднаредник

165, 1-3